ESTRATÈGIES PER A LA INTRODUCCIÓ DE RECURSOS I TECNOLOGIES DIGITALS EN L'EDICIÓ ÀUDIOVISUAL

Autor: Dolors Bernadas i Suñé
Departament: Comunicació Audiovisual i Publicitat
Centre: Fac. Ciències de la Comunicació
E-mail: Dolors.Bernadas@uab.es

Coautors: Patrícia Lázaro i Pernias

RESUM DE L'EXPERIÈNCIA

L'evolució constant de les tecnologies vinculades al món de la comunicació deriven, en l'àmbit de la docència, en la necessitat de posada al dia amb noves tecnologies digitals. L'aprenentatge universitari necessita d'una vinculació directa a la pràctica professional. És per això que, malgrat que el contingut profund i primer no implica ni obliga l'ús d'una o altra tecnologia, la tasca de preparació dels futurs professionals dels mitjans de comunicació fa imprescindibles, en els aprenentatges, el coneixement i la preparació en les darreres tecnologies.
La introducció d'una nova tecnologia com a recurs pedagògic és una tasca que s'ha de conduir des de dos nivells: des del plantejament particular de les matèries implicades i com a estratègia global del centre que promou i integra aquesta nova tecnologia.
La següent comunicació presenta la feina de coordinació transversal feta des del centre, la facultat de Ciències de la Comunicació, per tal de construir i introduir estratègies i recursos pedagògics que afavoreixin la implementació de la nova tecnologia d'edició digital d'àudio-vídeo.

Especificar l'àmbit d'aplicació

L'experiència se centra en l'àmbit de les ciències de la comunicació, i en concret fa referència a la introducció de tecnologies d'edició àudio-vídeo. N obstant, la proposta d'implementació presentada és la feina de tutelatge liderada pel centre i per tant pot resultar d'interès per a qualsevol renovació tecnològica de pes que impliqui canvis a tots els nivells i l'aplicaciío d'estratègies tarnsversals: des de la remodelació física dels espais, a la formació del personal, fins a les renovacions pedagògiques de cada matèria implicada en la renovació tecnològica.

PARAULES CLAU

noves tecnologies, estratègies transversals, comunicació audiovisual

DESENVOLUPAMENT

1. OBJECTIUS:

La comunicació explicarà la feina feta a la Facultat de Ciències de la Comunicació, per tal de posar a l'abast dels usuaris (professors, personal tècnic i estudiants) uns recursos tecnològics i un context d'aprenentatge, homologables al que tenen les empreses audiovisuals, que possibilitin el desenvolupament de l'activitat docent amb i en les millors condicions tecnològiques possibles.

Tenint en compte que el marc de treball és la universitat, es tracta d'aprendre no tan sols a usar la tecnologia emergent *per se* sinó a fer-ho, sobretot, com a instrument per adquirir els coneixements inherents a les diverses assignatures on s'aplica la tecnologia digital.

L'objectiu essencial serà, per tant, com introduir una nova tecnologia per a millorar i actualitzar els programes educatius, usant, adaptant i revaloritzant la capacitat pedagògica instal·lada i, alhora, possibilitar que els docents harmonitzin la nova tecnologia amb les pràctiques pedagògiques.

2. DESCRIPCIÓ DEL TREBALL

La incorporació de tecnologia digital per a l'edició de la imatge i el so en els estudis universitaris de comunicació es planteja com un instrument que ha de reformular els contextos d'aprenentatge dels nostres estudiants. L'objectiu és aproximar els alumnes als contextos professionals i respondre a demandes i expectatives socials actuals, en la docència i l'aprenentatge, i futures, en el món laboral. Però tot i que aquesta tecnologia ha d'ésser a mig termini una solució global, d'entrada, en el moment de la seva implantació, es converteix, sovint, en un seguit de problemes que es resolen de forma gairebé particular.

El treball fet, i que es planteja en aquesta comunicació, es concreta en la implementació del sistema d'edició digital AVID Newscutter, implantat a la Facultat de Ciències de la Comunicació durant el curs acadèmic 2005-06 en les llicenciatures de Periodisme, Comunicació Audiovisual i Publicitat. En aquest procés hi han intervingut diversos actors i estaments i ha suposat una renovació tecnològica que ha implicat i implica una imprescindible renovació pedagògica. Com a precedent metodològic d'incorporació de recursos tecnològics digitals, la facultat i les matèries de comunicació audiovisual, compten amb l'experiència d'implantació del sistema d'edició d'àudio DALET, que es va integrar en la docència d'aquesta mateixa facultat el curs 2003-2004.

La perspectiva de la feina feta que es presenta en aquestes línies no ho és des de la visió d'una assignatura concreta sinó des d'una visió transversal d'implantació tecnològica prevista, ideada i desenvolupada des de la responsabilitat que impliquen els càrrecs de coordinació docent dels serveis de soport a la docència i vicedeganat d'economia, serveis i equipaments.

El procés de renovació tecnològica ha seguit, a grans trets, les següents etapes:

1.remodelació estructural de l'edifici: substitució de 6 cèl.lules d'edició de tecnologia analògica, ubicades en un únic espai, i incorporació a les unitats d'Adobe Premiere existents de 10 unitats d'edició digital del sistema AVID Newscutter, repartides en dues sales diferents amb 6 i 4 unitats cadascuna d'elles. Aquest canvi ha precisat de l'adequació de 2 espais diferenciats de l'edifici de la facultat que ara contenen cabines independents que encabeixen, amb comoditat, un grup de 6 alumnes per unitats d'edició digital. Aquesta reestructuració ha suposat una actuació arquitectònica per adequar i preparar les noves sales d'edició al treball individualitzat/grupal amb la possibilitat efectiva del treball d'àudio.

2. instal·lació de la nova tecnologia[1]: en la presa de decisió de quina seria la tecnologia implantada (Avid Newscutter) es va fer participar a tot el professorat implicat en matèries d'imatge. Paral.lelament diverses empreses van presentar els seus productes i es va avaluar quin s'adaptava millor als requeriments pedagògics del nostre centre. Cal tenir en compte que, malgrat es vulgui construir un context d'aprenentatge amb condicions homologables al contextos professionals, les necessitats pedagògics en quant a tecnologia difereixen de forma substancial de les necessitats professionals. En aquest sentit es pot fer una reflexió: és imprecindible que la tecnologia a implantar tingui entre les seves característiques la de ser robusta, ja que els aparells hauran de passar curs rera curs per moltes mans i, moltes d'elles poc destres o poc curoses.

3. formació dels agents implicats: per tal d'inserir amb èxit les noves tecnologies a la docència ha estat necessària una formació tan dels docents com del personal tècnic de suport, que permetés una ràpida adquisició de coneixements tècnics i habilitats manipulatives. Així, un cop instal.lada la tecnologia es va oferir als docents i al servei tècnic la possibilitat de rebre un curs per part de l'empresa instal.ladora de la mà de professionals usuaris de la tecnologia i el sistema. És a partir del coneixement del sistema i de la tecnologia digital que és possible, per part del professorat, de transformar els models pedagògics que fins ara s'han vingut aplicant a la nostra facultat de la mà dels sistemes analògics i han obert un important ventall de pràctiques formatives.

4. necessitats singulars de cada assignatura i solucions proposades: un cop els docents coneixen les possibilitats que la nova tecnologia els ofereix, es produeix una tasca de replantejament i reelaboració dels programes docents on s'hi plasmen noves propostes metodològiques. D'altra banda, el mateix sistema i les seves peculiaritats potencien el treball de tots els professors que donen la mateixa assignatura. Es consolida, en aquest sentit, la coordinació docent pel que fa a les pràctiques, del tot necessària, perquè per primer cop cal una tasca de distribució de recursos (espai en disc d'emmagatzamatge) que el sistema analògic no requeria. Cal, per tant, una feina d'estudi de les necessitats, de les disponibilitats d'espai i de repartiment del mateix, procurant que no es produeixin grans desequilibris entre els grups d'una mateixa assignatura o entre els grups de matèries diferents. Altres noves tasques que sorgeixen i que demanen d'un paper capdal de la coordinació i del plantejament didàctic són: la necessitat d'ingesta de materials en "base" per a les pràctiques; major control en l'accés lliure als espais; necessitat d'una tasca de visionat previ a l'edició més acurada, etc.

[1] Aquesta etapa i l'anterior van ser liderades per un vicedegà i un coordinador docent diferents dels qui presentem la comunicació, tot i que com a professores de l'especialitat hi vam participar indirectament.

5. planificació i estratègia d'implantació: paral.lelament al treball particular que des de cada matèria puguin fer els professors o grups de professors, cal una feina transversal que s'incentiva i es tutela des de la coordinació i el vicedeganat. Aquest sistema de treball permet conjugar les estratègies globals del centre amb els objectius pedagògics concrets de cada assignatura. El treball en aquest etapa ha permès detectat la necessitat que el professorat exerceixi un major control en el tipus de producte audiovisual sol.licitat com a pràctica als estudiants, sobretot pel que fa a durada del producte, manipulació i quantitat de material en brut en relació al temps d'ingesta, i previsió de la complexitat de l'edició traduït en hores de reserva de maquinari. Aquesta nova perspectiva és una renovació pedagógica important ja que el professor ha de fer un seguiment més detallat del procés creatiu i productiu complet, i no només fer una revisió del producte final.

6. treball d'adaptació docent i avaluació de la implantació: finalment els docents són els qui endeguen des de les seves assignatures la tasca final de posada en marxa i els qui detecten, en l'aplicació del dia a dia amb els alumnes, on es produeixen els problemes en el procés d'implantació. Les reunions, tant de posada en marxa com d'avaluació, esdevenen un instrument essencial per tal d'implicar el professorat en l'ús de la nova tecnologia i d'aplicar les accions correctives que calguin. El centre, en el seu paper de distribuïdor de recursos, detecta si aquests són suficients i si són emprats de forma equilibrada i adequada tant pel professorat com per l'alumnat.

3. RESULTATS I/O CONCLUSIONS

En els ensenyaments de comunicació, en qualsevol de les seves branques (Publicitat, Periodisme i Comunicació Audiovisual) és tan important l'assoliment d'objectius pedagògics relacionats amb els continguts, com l'assoliment d'objectius pedagògics relacionats amb les destreses o habilitats (manipulació tecnològica) i finalment amb les actituds (assumpció de rutines professionals). D'aquí la necessitat de mantenir al dia la tecnologia productiva que faciliti l'aprenentatge real i la comprensió d'aquestes actituds. I d'aquí també els esforços que el centre fa per liderar una renovació constant al mateix temps tecnològica i pedagògica.

L'avaluació, en dues fases, de la implantació del sistema d'edició digital AVID per part del professorat i tutelada pels responsables docents del centre, dóna les claus dels resultats de l'ús de la nova tecnologia d'edició digital en els diversos àmbits.
La conclusió més negativa deriva del fet que la implantació s'ha fet simultàniament a tots els cursos i a totes les assignatures que treballen els nous sistemes d'edició digital. Així doncs, tenint en compte que tots els cursos i alumnes partien de nivell zero, ha estat necessari, en aquest primer curs d'implantació, un sobreesforç en els cursos superiors. Mentre que a primer de llicenciatura es podia explicar el funcionament més bàsic i elemental per a poder acomplir amb suficiència els objectius de les assignatures, en els cursos superiors calia un treball extra tant per part del professorat com de l'alumnat. El motiu és que en un espai de temps limitat s'havia de passar a un nivell de coneixement i d'ús que permetés desenvolupar el tipus de treball acadèmico-pràctic que es demana i requqerix ens els darrers cursos de les titulacions. Aquesta problemàtica ha generat paral.lelament una incidència greu per a l'organització del Servei de Laboratoris, en tant que l'ha obligat a una continuada tasca de reserva d'espais i hores que quedaven lliures de docència per permetre el lliure accés als estudiants per tal de

complementar les hores de docència reglada. Podem parlar d'una ocupació que s'ha situat en el 100% tant dels espais a disposició (les 10 cabines d'edició digital) com del temps de lliure accés.

Creiem que l'aprenentatge gradual, que sí que s'aplicarà en els propers cursos acadèmics, implicarà que la inversió d'hores docents orientades al domini tècnic del sistema estigui ajustada a cada assignatura i curs, i que els alumnes de cursos superiors, que necessiten més coneixements tècnics per acomplir les necessitats pedagògiques concretes, tinguin unes destreses bàsiques assolides que tan sols hauran de complementar per aconseguir l'objectiu marcat pel professor i el programa. I això, al seu torn, suposarà un ús més equilibrat dels horaris de lliure accés que facilitarà una major flexibilitat al servei.

La part possitiva radica, sobretot, en l'excel.lent oportunitat que la nova tecnologia ens ofereix per tal d'integrar nous objectius i noves metodologies docents en la formació dels nostres estudiants. En aquest sentit s'integren coneixements i habilitats amb unes característiques i qualitats similars amb el que es trobarà l'alumnat en el seu desenvolupament professional en el conjunt d'empreses de l'àmbit audiovisual. D'altra banda la nova tecnologia condueix la facultat i les titulacions que s'imparteixen cap a un nou model pedagògic que redueix considerablement la dependència tecnològica cap a personal especialitzat –operadors de vídeo, per exemple- i afavoreix sens cap mena de dubte un aprenentatge més actiu, més personalitzat i més adaptat als propis ritmes, per part dels estudiants, futurs professionals.

4. BIBLIOGRAFIA

Good, Th; Brophy, J (1996): *Psicología educativa contemporánea*, Méjico: McGraw Hill.

Jorba i Bisbal, Jaume (1995): *La programació d'una assignatura. Aspectes generals i exemplificacions.* Document 2. Bellaterra: Institut de Ciències de l'Educació, Programa de Suport a la innovació de la docència universitària.

Silvio, J (2004): "Hacia la articulación del aprendizaje virtual y no-virtual", ponència presentada a CIDUI, Girona.